

Силабус курсу

Влада та політична опозиція

Ступінь вищої освіти – бакалавр
галузь знань – «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальність – 052 «Політологія»
Освітньо-професійна програма «Міжнародні та регіональні політичні комунікації»

Рік навчання: IV, Семестр: VII

Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПІП

к.і.н, доц. Гурик Мирослава Іванівна

Контактна інформація

miroslava1973@gmail.com, +380673198189

Опис дисципліни

Дисципліна «Влада та політична опозиція» спрямована на формування знань про місце та роль політичної опозиції в демократичних суспільствах; розкриття змісту політичної опозиційності інститутів політичної опозиції, механізми діяльності політичної опозиції, її взаємодії з іншими інститутами політичної системи, в яких реалізуються політична влада й справляється політичний вплив через політичні процеси у суспільстві, питання варіантів взаємодії влади і опозиції у недемократичних та посттоталітарних режимах, у транзитивній демократії, становлення і розвиток політичної опозиції в сучасній Україні.

Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1	Тема 1. Політична опозиція як елемент демократії.	Проводити аналіз ролі опозиції в процесі політичних трансформацій та переходу до демократії, групи інтересів як фактор. Характеризувати взаємозв'язок опозиції і ЗМІ, технології політичної опозиції, комунікативну та інформаційну спроможність політичної опозиції.	Тести, питання
2	Тема 2. Політична опозиція складова політичної системи.	Проводити аналіз місця та ролі опозиції у політичній системі суспільства, опозиційність як громадсько – політичний феномен, поняття, зміст, типологію, структуру, функції політичної опозиції.	Тести, питання
3	Тема 3.. Політична опозиція в Україні.	Вміти характеризувати процес становлення і розвиток політичної опозиції в сучасній Україні, нормативно-правове забезпечення діяльності опозиції в Україні, характеризувати перспективи розвитку політичної опозиції в Україні.	Реферати

4	Тема 4. Національні моделі функціонування політичної опозиції.	Вміти характеризувати варіанти взаємодії влади і опозиції, моделі парламентської опозиції, правове регулювання опозиційної діяльності в зарубіжних країнах, поняття «тіньовий» уряд та «політичне «ренегатство».	Есе
5	Тема 5. Формування політичної опозиції	Давати загальну характеристику ролі політичної опозиції в недемократичних режимах, становлення опозиції в посттоталітарних країнах, політичні процеси в транзитивній демократії.	Тести, питання
6	Тема 6. Політична влада і її форми.	Пояснювати джерела, ресурси і форми влади; поняття політичної влади; владу і політичну владу; політичну владу і панування; багатовимірні концепції політичної влади; політичну владу і державну владу; політичну владу і політичний авторитет; політичний вплив і політичну владу; формування політичної свідомості.	Есе
7	Тема 7. Політична влада і опозиція в Україні: методологічний контекст..	Здійснювати аналіз основних етапів формування влади та опозиції в сучасній Україні, ролі влади та опозиції у євроінтеграційному курсі України, інформаційно-комунікативні технології взаємодії влади і опозиції, суб'єктно-об'єктні параметри владно-опозиційної комунікації.	Тести, питання
8	Тема 8. Політична влада, опозиція, бізнес: механізми взаємодії.	Вміти аналізувати взаємодію бізнесу як суб'єкту політичного процесу з політичною владою та опозицією. Розкривати суть національного примирення як моменту солідаризації у владно-опозиційному вимірі політичного дискурсу..	Тести, питання
9	Тема 9. Загальне та особливе здійсненні механізму взаємовпливу влади та опозиції у країнах СНД і Балтії	Давати загальну характеристику опозиції в сучасній Російській Федерації, владу та опозицію у сучасній Республіці Білорусь, взаємовідносини влади та опозиції на шляху євроінтеграції у Молдові, відносини влади та опозиції в умовах суперпрезидентської республіки (на прикладі держав Центральної Азії), порівнювати владу та опозицію в Україні і державах Закавказзя, політичне функціонування влади та опозиції в країнах Балтії	Реферати

10	Тема 10. Державна влада та опозиція в країнах Центрально-Східної Європи: практики взаємодії	Здійснювати аналіз чинників інституціоналізації політичної опозиції у країнах Центрально- Східної Європи, лінії соціально- політичних розмежувань у країнах ЦСЕ, практики взаємодії влади та опозиційв реалізації стратегій суспільно-політичного розвитку у країнах ЦСЕ.	Тести, питання
11	Тема 11. Моделі взаємодії влади і опозиції в країнах Західної Європи	Вміти аналізувати демократичну модель взаємодії альтернативних суб'єктів політики у Федеративній Республіці Німеччини, взаємодію влади та опозиції у Франції, специфіку взаємовідносин влади і опозиції у Великій Британії, роль і місце опозиції в політичній системі Швейцарії.	Есе

Літературні джерела

- Helms, L. (2022). Political Oppositions in Democratic and Authoritarian Regimes: A State-of-the-Field(s) Review. *Government and Opposition*, 57(4), 1–22. <https://www.cambridge.org/core/journals/government-and-opposition/article/political-oppositions-in-democratic-and-authoritarian-regimes-a-stateofthefields-review/7D2D28956618E1FD6A0183A84D618C92>
- Tuttnauer, O., & Hazan, R. Y. (2024). Government–Opposition Relations and the Vote of No-Confidence. *Party Politics*, online first. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/00323217231168765>
- Thürk, M., & Klüver, H. (2025). To Oppose or Not to Oppose? Strategies of Opposition Parties' Parliamentary Support for Government Legislation. *Government and Opposition*, online first. <https://www.cambridge.org/core/journals/government-and-opposition/article/to-oppose-or-not-to-oppose-strategies-of-opposition-parties-parliamentary-support-for-government-legislation/42FEB77695F7A273C120E2F664F1FA27>
- Helms, L. (2024). Introduction: The Nature of Political Opposition in Contemporary Electoral Democracies and Autocracies. *European Political Science*, 23, 1–12. <https://link.springer.com/article/10.1057/s41304-021-00323-z>
- Ayan Musil, P., & Drapalova, E. (2024). Civic Opposition and Democratic Backsliding: Mobilization Dynamics and Rapport with Political Parties. *Government and Opposition*, online first. <https://www.cambridge.org/core/journals/government-and-opposition/article/civic-opposition-and-democratic-backsliding-mobilization-dynamics-and-rapport-with-political-parties/A951D8373A5A4B293296E8E0A4205F6C>
- Marandici, I. (2024). Oligarchs, Political Ties and Nomenklatura Capitalism: Introducing a New Dataset. *Europe-Asia Studies*, 76(5). <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/09668136.2024.2312117>
- Mikola, B., & Santos, F. G. (2025). Opposition electoral strategies against democratic backsliding: the United for Hungary coalition and its 2022 primaries. *Democratization*, online first. <https://openaccess.city.ac.uk/id/eprint/35460/1/Opposition%20electoral%20strategies%20against%20democratic%20backsliding%20the%20United%20for%20Hungary%20coalition%20and%20its%202022%20primaries.pdf>
- Зеленько, Г. І. (наук. ред.) та ін. (2023). Політична система України: конституційна модель та політичні практики. Київ: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 536 с. <https://ipiend.gov.ua/en/publication/political-system-of-ukraine-constitutional-model-and-political-practices/>
- Зеленько, Г. І. (наук. ред.) та ін. (2023). Адаптивні зміни політичного поля України в умовах війни. Київ: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 672 с. <https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2021/01/Adaptyvni-zminy-politychnoho-polia-Ukrainy-kol-monohrafiia.pdf>
- Рафальський, О., Майборода, О. (ред.) (2023). Політична безпека України: проблеми

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування (наприклад, програма Kahoot).
- **Політика щодо відвідування:** За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання Для заліку

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4
20%	20%	20%	20%	5%	15%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінги	Самостійна робота
Оцінка визначається як середнє арифметичне з усіх оцінок отриманих за теми на практичних заняттях	Модульна робота письмова робота. Тестові завдання	Оцінка визначається як середнє арифметичне з усіх оцінок отриманих за теми на практичних заняттях	Модульна робота письмова робота. Тестові завдання	Оцінка за тренінг визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих під час виконання тренінгу	Оцінка за самостійну роботу визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих за виконання завдань самостійної роботи

Шкала оцінювання студентів

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	Відмінно	A
85-89	Добре	B
75-84		C
65-74	Задовільно	D
60-64	Достатньо	E
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	FX
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом	F